

Finnsafe

VASTUULLISUUS - TURVALLISUUS - HYVINVOINTI

8

Sytä vai syyllisiä?

10

Työkirja on käytännön opas työmatkaturvallisuuteen

15

Ole ylioptimistinen tavoitteiden kanssa, mutta muista Summersin sääntö!

Finnsafe

VASTUULLISUUS - TURVALLISUUS - HYVINVOINTI

1•24

Puheenjohtajan terveiset:

On hienoa edistää suomalaisten työpaikkojen fiksua toimintaa

1

Finnsafe ry 2024 hallitus

2

Vaalikokousuutisia

3

Finnsafe koulutuspäivät 2024

4

Syitä vai syyllisiä?

8

Työkirja on käytännön opas työmatkaturvallisuuteen

10

Rakentajien yksilöllinen tule-terveyden edistäminen liikehallintamittauksilla
ja ergonomiariihillä

12

Ole ylioptimistinen tavoitteiden kanssa, mutta muista Summersin sääntö!

15

Finnsafe ry:n sääntömääräinen tilikokous 2024

17

Finnsafe ry:n Työpaikan hyvät käytännöt -webinaari: Häirintään puuttuminen on
johtamisen mittari

17

Julkaisija:

Finnsafe ry

Purpuripolku 7-9 E

00420 Helsinki

+358 9 507 1410

toimisto@finnsafe.net

Graafinen suunnittelu ja taitto:

Piendesign / Heta Toiskallio

Kannen kuva:

Finnsafe ry

On hienoa edistää suomalaisten työpaikkojen fiksua toimintaa

Vähemmän ei-toivottuja tilanteita, häiriöitä, onnettomuuksia ja tapaturmia – se jos mikä on fiksua. Fiksua on myös olla parempia yhdessä. Tätä Finnsafe ry on minulle aina merkinnyt, nyt peräti yhdistyksen puheenjohtajan roolissa. Finnsafen tarjoama yhteisö on auttanut oman työni kysymysten pohdinnoissa, näkemään miten toisilla työpaikoilla toimitaan ja myös hienolla tavalla juhlistamaan arkea. Verkoston kasvassa käsitys eri alojen kysymyksistä on laajentunut, samalla on oppinut tuntemaan työturvallisuusosalta niin nuorempia kuin vanhempia hienoja kollegoita!

Uuden roolin äärellä aina vähän jännittää. Finnsafen toiminta on kuitenkin niin hyvissä kantimissa, kiitos edellisen puheenjohtaja Tiina Liuksen johtajuuden, että tästä on helppo jatkaa. Vuoden vaihteessa aloittanut uusi hallituskokoonpano on myös huippuhieno. Hallituksen jäseniä on jaettu myös työryhmiin, jotka työskentelevät mm. koulutuksen, viestinnän ja sidosryhmien kanssa. Tämä on osoittautunut erittäin tehokkaaksi tavaksi toimia. Tiina jatkaa hallituksen työn tukena yhdistyksen toiminnanjohtajana.

Hallituksen jäsenet ovat Ilkka Hännikäinen (Fortum Power & Heat Loviisan voimalaitos), Eija Kupi (Fazer Makeiset

Oy). Kimmo Heiskari (Väylävirasto). Sari Hyvärinen (VTT), Vesa Kynsijärvi (LähiTapiola), Anna Melleri (VR Group), Samuli Nuutinen (Suomen Kansallisooppera ja -baletti) ja Hanna Näätäsaari (Puolustusvoimat).

Hallitus lähtee edistämään vaalikokouksessa hyväksyttyä vuosisuunnitelmaa. Tuttujen tapahtumien, webinaarien, Loviisassa pidettävän aluetapahtuman (7.5.), Eurosafety-messujen (10.–12.9.), TTP-koulutuspäivien (9.–10.10.) ja Tampereen koulutuspäivien (20.–21.11.) lisäksi alkuvuonna lähetetään jäsenistölle jäsenkysely. Kyselyllä luodetaan miten yhdistys on onnistunut palvelemaan sinua jäsenenä ja mihin suuntaan voimme kehittää toimintaa.

Tänä vuonna jatketaan dialogia jäsenistön ammatillisen osaamisen kehittämisestä Työterveyslaitoksen sekä Oulun ja Tampereen Yliopistojen kanssa.

Eniten Finnsafe-yhteisöstä saa irti osallistumalla ja olemalla aktiivinen. Itse koen saaneeni toisilta jäseniltä aina positiivisen vasteen. Näin uskon tapahtuvat itse kullekin. Yhdistys on jäsentensä näköinen – tehdään siitä haluamamme kaltaisen tänäkin vuonna.

Hyvää vuotta toivottaen,
Antti Leino

Vuosikello 2024

Puheenjohtajisto:

Antti Leino, puheenjohtaja
Ilkka Hännikäinen, varapuheenjohtaja
Eija Kupi, varapuheenjohtaja

antti.leino@skanska.fi
ilkka.hannikainen@fortum.com
eija.kupi@fazer.com

Hallituksen jäsenet:

Kimmo Heiskari
Sari Hyvärinen
Eija Kupi
Vesa Kynsijärvi
Anna Melleri
Hanna NäätSaari
Samuli Nuutinen

kimmo.heiskari@vayla.fi
sari.hyvarinen@vtt.fi
eija.kupi@fazer.com
vesa.kynsijarvi@lahitapiola.fi
anna.melleri@vr.fi
hanna.naatsaari@mil.fi
samuli.nuutinen@opera.fi

Antti Leino

- Rakennusala, koulutus
- Kansainväliset yhteydet
- Työympäristömitalitoimikunta

Vesa Kynsijärvi

- Vakuutuslaitosyhteistyö
- Viranomaisyhteydet
- Lausunnot

Ilkka Hännikäinen

- Lainsäädännön seuranta
- Energia-ala
- Lausunnot
- Työympäristömitalitoimikunta (varajäsen)

Anna Melleri

- Logistiikka, palveluala
- Työsuojelupäällikkökurssi
- Nolla tapaturmaa -foorumi

Eija Kupi

- Elintarviketeollisuus
- Johtamisjärjestelmästandardit
- Toimittaja-arvioinnit
- Työsuojelupäällikkökurssi
- Työympäristömitalitoimikunta (varajäsen)

Samuli Nuutinen

- Tapaturmateollisuus
- Pelastussuunnittelu
- Laurea Advisory Board

Kimmo Heiskari

- Psykososiaalinen kuormitus
- Julkishallinto
- Koulutus
- Oppilaitosyhteistyö
- Liikenneinfra

Hanna NäätSaari

- Julkishallinto
- Järjestelmäauditoinnit
- Tapaturmien ehkäisyverkosto

Sari Hyvärinen

- Kemikaaliturvallisuus
- Tutkimuslaitosyhteistyö
- Työhygienia

Finnsafe ry:n toiminnanjohtajaksi vuodelle 2024 on valittu Tiina Lius

"Toiminnanjohtajana työskentelen puheenjohtajan ja hallituksen tukena. Tehtäväkokonaisuuteni sisältää yhdistyksen arjen pyörittämisen, kuten taloushallinnon tehtäviä sekä jäsenrekisterin ylläpito. Näkyvimmat tuotokset syntyvät yhdistyksen viestintään liittyvistä tehtävistä, kuten jäsenlehtien ja jäsenkirjeiden toimitus, webinaarien järjestelyt sekä kotisivujen ylläpitotyöt ja LinkedIn postaukset. Ja onhan minulla muitakin tehtäviä, kuten koulutuspäivien järjestäminen, yhdistyksen varsinaisten kokousten valmistelu, hallituksen kokousten valmistelu ja sihteeri, TTP-koulutuspäivien ohjelmatoimikunnan jäsenyys, STYL-yhteyshenkilö ja EuroSafety 2024 ohjelmatoimikunta ja Finnsafe ry:n ständi." -Tiina

Vaalikokousuutisia

Yhdistyksen vaalikokous pidettiin 22.11.2023 Hotelli Korpilammella. Paikalla oli 27 yhdistyksen jäsentä. Kokouksen puheenjohtajana toimi John Bergman. Sääntömääräisen kokouksen asialistalla oli käsiteltävänä mm. vuosisuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2024, palkkiot ja jäsenmaksujen suuruus sekä henkilövalintoja.

Henkilö- ja opiskelijajäsenmaksut päätettiin säilyttää ennallaan, henkilöjäsenet 70 € ja opiskelijajäsenet 10 €. Kannatusjäsenyyksiä on edellisen vuoden tapaan tarjolla kolme eri tasoa ja kannatusjäsenyyden maksu on tasokohtainen. Perustason eli Silver-kannatusjäsenyyden jäsenmaksu on 350 €. Gold- tai Platinum-tason kannatusjäsenyysspaketit tuovat kannatusjäsenelle näkyvyyttä lisää Finnsafe ry:n viestinnässä ja tapahtumissa.

Esittelyssä uusi varapuheenjohtaja, Eija Kupi, ja hallituksen uusi jäsen, Kimmo Heiskanen.

Uusi varapuheenjohtaja
1.1.2024 alkaen Eija Kupi,
Senior Manager EHS,
Fazer Makeiset Oy

Eijan mietteitä uutena varapuheenjohtajana hallitustyöskentelyn:

"Uutena varapuheenjohtajana haluan vaikuttaa siihen, että yhdistyksen toiminta on avointa ja päätöksenteko läpinäkyvää jäsenistölle. Jäsenmaksu on pieni, mutta sen vastineeksi jäsenen tulee vuosittain kokea saaneensa jotain: kontakteja, tietoa, osaamista tms.

Odotan yhdistyksen toiminnalta kehittymistä ajassa siten, että pystymme kertomaan jäsenistölle ensimmäisenä alamme koskevista muutoksista ja uutuuksista. Kiinnostavia we-

binaareja, tapahtumia ja koulutuksia, jotka houkuttelevat mukaan uusiakin jäseniä.

Yksi yhdistyksen kolmesta strategisesta "lenkistä" on Rohkaisuamme yhteistyöhön. Osallistamalla webinaareihin ja tapahtumiimme voit kerätä verkostoa kavereista, joille voit kilauttaa tarpeen tullen. Toivomme myös, että ehdotat sinua kiinnostavia vierailukohteita tai aiheisältöjä koulutuksiimme, sillä samat aiheet todennäköisesti kiinnostavat muutamaa muutakin jäsentämme."

Hallituksen uusi jäsen
1.1.2024 alkaen Kimmo Heiskari,
työsuojelupäällikkö,
Väylävirasto

Kimmon pohdintoja 1.1.2024 alkavasta hallitustyöskentelystä:

Uutena hallituksen jäsenenä Kimmo toivoo, että voisi tuoda Finnsafe ry:n toimintaan ajatuksia omista kokemuksistaan työsuojelupäällikkönä ja työsuojelutoimijana. Hän on toiminut pitkään Väyläviraston ja sen edeltäjävirastojen palveluksessa. Kimmo uskoon, että esim. Väyläviraston turvallisuuskulttuurista löytyy syötteitä hallitustyöskentelyyn ja sitä kautta Finnsafe ry:n tarpeisiin, tarvittaessa vaikka lähemminkin toimintaamme tutustumalla.

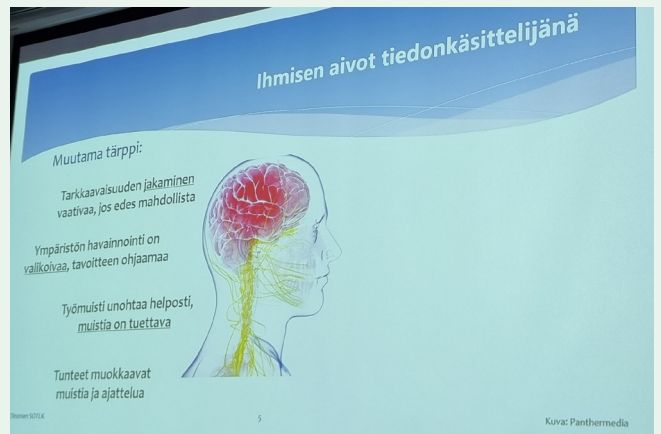
"Odotan hyviä keskusteluja alan huippuosaajien kanssa. Kukaan ei ole koskaan valmis, joten odotan oppivani paljon ja saavani ahaa-elämyksiä, joita voin hyödyntää myös omalla työpaikallani. Kiitän mahdollisuudesta päästä mukaan Finnsafe ry:n hallitusjoukkueeseen."

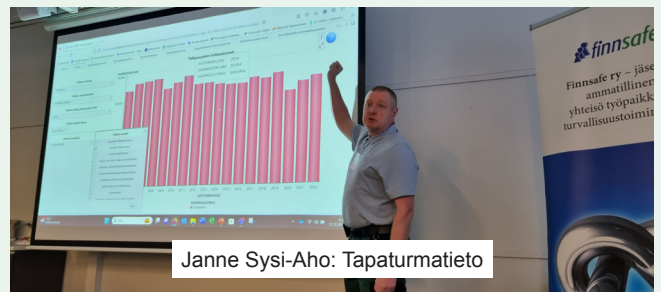
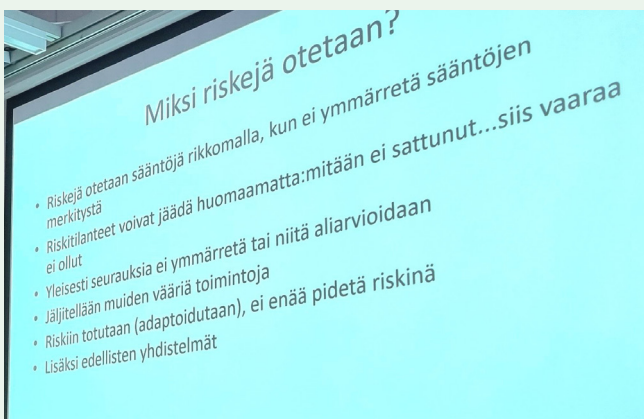
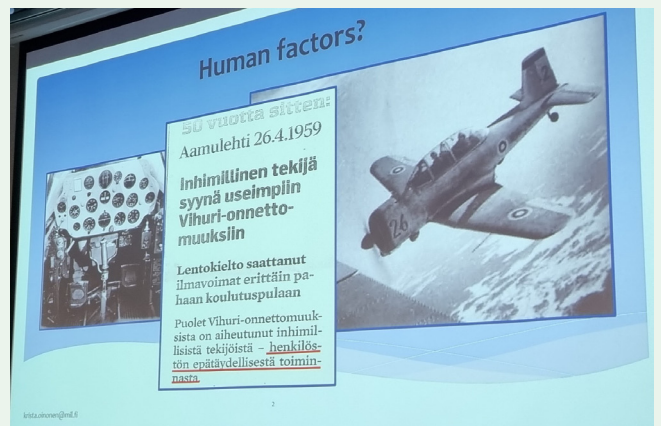
Sami Sallinen: Haastavat vuorovaikutustilanteet

Krista Oinonen: Human Factors

Jere Peltonen: Matkustusturvallisuus

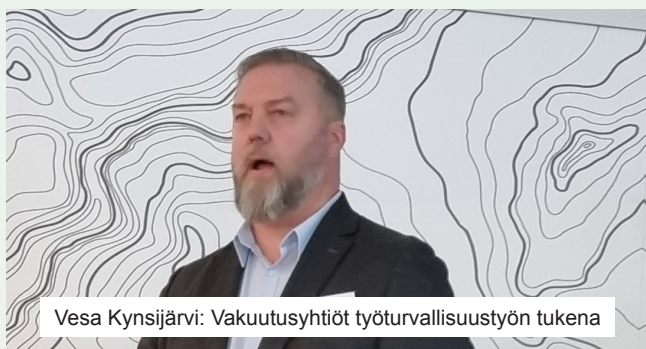
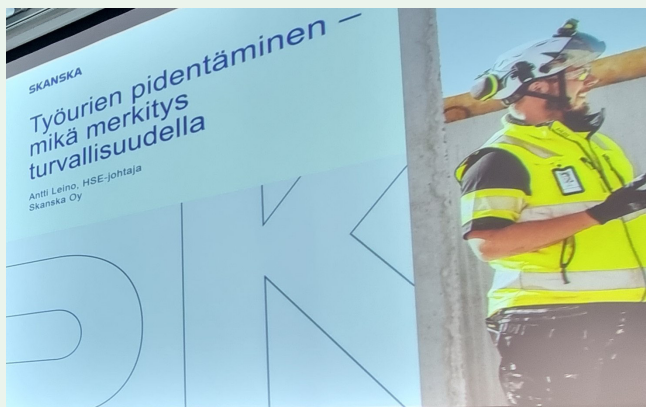

Janne Sysi-Aho: Tapaturmatieto

Antti Leino: Työurien pidentäminen

Vesa Kynsijärvi: Vakuutusyhtiöt työturvallisuustyön tukena

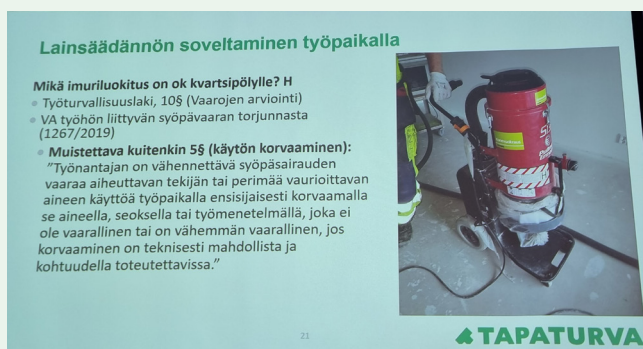
Jari Pulkkinen: positiivinen turvallisuushavainto

Kai Valonen: Otkesin onnettomuustutkinnat

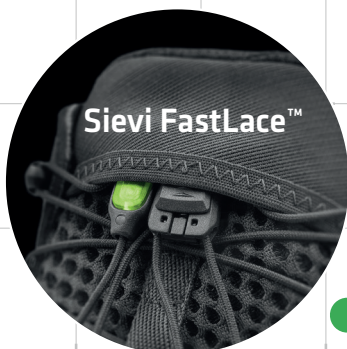

Juha Merjama: Työturvallisuuslaki

**MADE FROM
RECYCLED
MATERIALS**

Sievi FastLace™

RACER EcoTech

VUORIMATERIAALI
kierrätysmateriaalia

65 %

TAKALENKKI
kierrätysmateriaalia

100 %

VARRENSUU
kierrätysmateriaalia

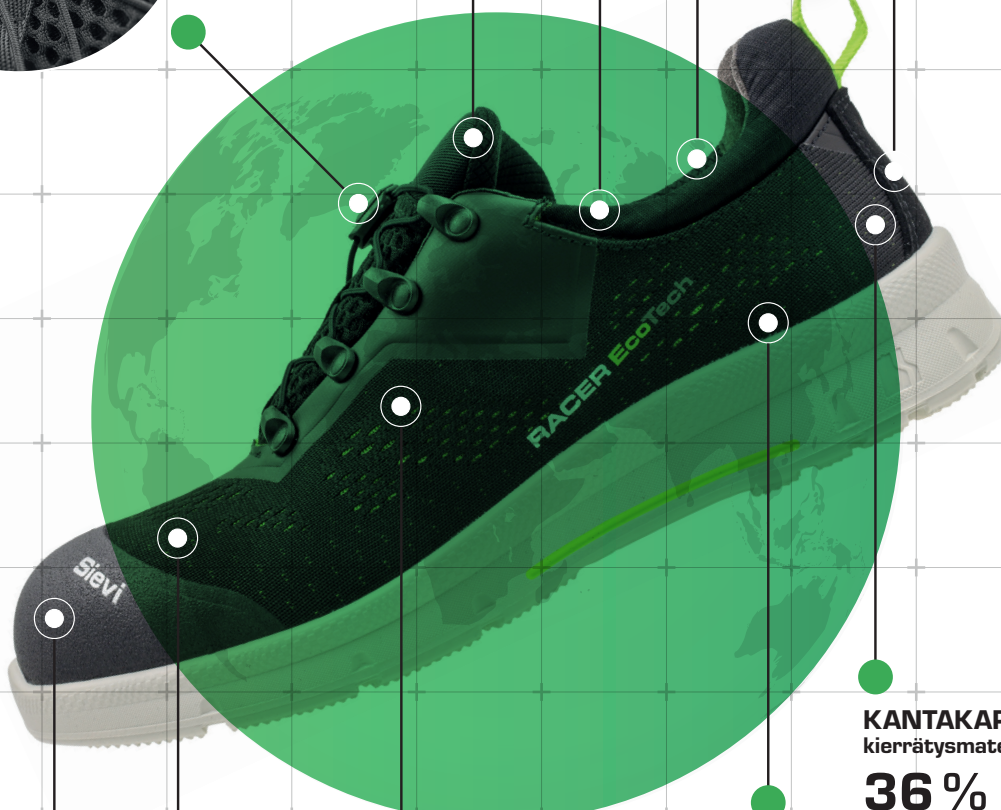
20 %

ILTTI
kierrätysmateriaalia

100 %

**KANTAOSAN
VAHVIKE**
kierrätysmateriaalia

70 %

KANTAKAPPI
kierrätysmateriaalia

36 %

KÄRKIVUORI
kierrätysmateriaalia

80 %

VARVASSUOJA
kierrätysmateriaalia

53 %

PÄÄLLINEN
kierrätysmateriaalia

50 %

POHJALLINEN
kierrätysmateriaalia

67 %

Tieto perustuu valmistajalta saatuihin tietoihin

sievi.com

EDELRID

Köysitarra

Fuse

Kädet
vapaaksi
kattohommissa!

Katto-
työntekijän
suosikki!

Fuse on molempiin suuntiin vapaasti köydessä liikkuva köysitarra. Saat kädet vapaaksi työntekoon, kun tarraimeen ei tarvitse koskea. Fuse seuraa liikkeitä ja lukittuu köyteen äkillisen liikkeen voimasta.

Kattotyöpakkaus Fuse

- Fuse-köysitarra
- valjaat
- alumiinisulkurengas
- nykäksenvaimennin
- 30 m köysi kiinnityslenkillä
- ankkurinauha suojuksella
- säilytyslaatikko

Kätevä
valmis-
pakkaus!

VANDERNET SAFETY

Henkilönsuojainten maahantuonti ja koulutukset

Lisätiedot ja jälleenmyyjät: koulutus.vandernet.com

Syitä vai syyllisiä?

Ilmailu ja ydinvoimateollisuus ovat aloja, joissa turvallisuuskriittisyys on ymmärretty alusta alkaen. Yksi kulmakivi turvallisuuden jatkuvassa parantamisessa on ollut onnettomuuksista ja vaaratilanteista oppiminen. Vähäistenkin vaaratilanteiden tarkastelu tuottaa kehittämisajatuksia ja mahdollisuuksia välttää onnettomuuksia.

Itsestään selvää on se, että vakavat tapaukset pitää tutkia ja pyrkiä niiden välttämiseen jatkossa. Kansainväliset säädökset ja sopimukset edellyttävät, että eri maissa on oltava kansalliset tutkintajärjestelyt vakavia ilmailu-, vesi- ja rai-deliikenneonnettomuuksia varten. Suomessa kaikkiin toimialoihin ulottuvat menettelyt kehitettiin 1980-luvulla, jolloin tuli voimaan laki suuronnettomuuksien tutkinnasta. Olimme edelläkävijöitä, koska aika ajoin ilmeinen tutkintatarve osuu myös muualle kuin näihin kolmeen liikennemuotoon. Vuodesta 1996 alkaen kansallista vakavien onnettomuuksien tutkintatehtävää on hoitanut Onnettomuustutkintakeskus (Otkes).

Otkesilla on päivystys ja valmius tutkinnan nopeaan aloittamiseen. Tutkinta onnistuu paremmin, kun tietojen saatavuus päästään varmistamaan mahdollisimman pian. Ensitoimiin

kuuluu paikkatutkinta, onnettomuuteen osallisten kuuleminen sekä tallenteiden ja asiakirjojen ottaminen talteen. Vuonna 2023 tutkinta aloitettiin esimerkiksi Espoon Tapiolan siltasortumasta ja Vantaan Hakunilan viiden hengen kuolemaan johtaneesta tulipalosta.

Molemmissa tapauksissa yleinen tiedon tarve oli suuri. Osaltaan kyse voi olla uteliaisuudesta, mutta myös huolesta, että voisiko sama tapahtua itselle tai omille läheisille. Kaikki ovat yksimielisiä siitä, että noin vakavat onnettomuudet pitäisi pystyä välttämään. Väärä tieto voi ohjata keskustelun virheellisiin tai turvallisuuden parantamisen kannalta hyödyttömiin aiheisiin ja aiheuttaa tarpeettomia oletuksia ja pelkoja. Siksi Otkes pyrkii vastaamaan tiedontarpeeseen faktoihin perustuvalla viestinnällä, joka jatkuu aina tutkinnan valmistumiseen saakka ja siitäkin eteenpäin.

Onnettomuustutkinnan laissa todettu tarkoitus on yleisen turvallisuuden parantaminen. Laki myös toteaa, että tutkintaa ei tehdä oikeudellisen vastuun kohdentamiseksi. Työnjako on tarkoituksella selkeä ja noudattaa erityisesti ilmailussa kehitettyjä turvallisuuden parantamisen periaatteita. Tutkinnassa voidaan keskittyä onnettomuuksista ja vaaratilanteista oppimiseen. Edellytykset kunnolliselle selvittämiseksi on hyvät, kun asioiden esilletuomista ei estä pelko rangaistuksesta tai vahingonkorvausvelvollisuudesta. Myös raportin kirjoittaminen on helpompaa ja lopputulos parempi, kun tavoite on selkeästi vain vastaavanlaisten tapausten välttäminen jatkossa. Tällöin tarkastelu todennäköisemmin ulottuu laajempiin ja tärkeämpiin kysymyksiin kuin pelkästään virheen tehneeseen yksilöön.

Ensisijaisesti Otkes tutkii yksittäisiä vakavia onnettomuuksia, mutta myös teematutkintoja voidaan tehdä. Vuonna 2021 selvitettiin kaikki Suomessa tapahtuneet hukkumiset, joita tutkintaan päätyi yhteensä 165. Tutkinta tuotti hyvää ja konkreettista tietoa niistä tilanteista, joissa hukkuminen tapahtui. Monet vesiturvallisuustyötä tekevät saivat tutkinnasta apua työn suuntaamiseen. Laaja julkinen mielenkiinto todennäköisesti myös sai muun muassa monet mökkeilijät, kalastelijat ja jäillä liikkujat miettimään ja korjaamaan omaa toimintaansa. Sitten hukkumisten määrä on ollut pienempi.

Viime vuonna 2023 teematutkinnan aiheena olivat työssä tapahtuneet kuolemat, joita oli yhteensä 21. Aihe valittiin, jotta myös Otkes voi osaltaan auttaa työelämän toimijoita turvallisuuden parantamisessa. Periaatteen täytyy olla, että kukaan ei kuole työssään. Tutkintaan tulleiden tapausten perusteella tavoite on mahdollista saavuttaa. Kuolemaan johtaneet työtapahtumat ovatkin vähentyneet viime vuosikymmeninä. Samaa työtä pitää jatkaa, mihin toivottavasti saadaan suuntaa ja vauhtia Otkesin tutkinnan avulla.

Teematutkintaan päätyneet tapaukset ovat monenlaisia. On muun muassa erilaisia allejäämisiä, puristumisia, koneeseen joutumisia ja putoamisia. Kukin tapaus esitellään kesään mennessä julkaistavassa tutkintaselostuksessa. Selostus sisältää myös tapauksille yhteisen analyysin sekä turvallisuus-suositukset. Suosituksia voidaan kohdentaa mille tahansa toimijalle. Tavoite on kuitenkin parantaa turvallisuutta laajasti, joten niitä ei tyypillisesti kohdenneta yksittäisille yrityksille vaan laajemmin. Suositusten toteutumista seurataan, mikä varmistaa, ettei suositukset unohdu ja toteutuminen on todennäköisempää. Kaikista Otkesin yli tuhannesta suosituksesta on kirjattu toteutetuksi noin 70 %.

Otkesin toimintaa voi seurata sosiaalisen median kanavissa ja turvallisuustutkinta.fi-verkkosivuilla. Sosiaalisesta mediasta näkee viiveettä uusien tutkintojen aloittamisen, akuutit tiedotteet ja tutkintojen valmistumisen. Verkkosivuilla on luettavissa kaikki tutkintaselostukset sekä tietokanta suosituksista toteutumistietoineen. Kannattaa vierailla sivuilla ja poimia virikkeitä oman organisaation turvallisuuden parantamiseen. ■

Onnettomuustutkintakeskuksen tehtävänä on tutkia eri alojen vakavimmat onnettomuudet. Toukokuussa 2023 aloitettiin tutkinta Espoon Tapiolassa tapahtuneen jalankulkusillan romahtamisesta. Kuvassa sillan kansi puuttuu, koska se on pudonnut onnettomuudessa.

Vuoden 2023 teematutkinnassa käsitellään työssä tapahtuvia kuolemia. Yksi tapauksista oli ihmisen joutuminen hiekoituslaitteeseen. Laaja tutkinta valmistuu kesään 2024 mennessä.

Työkirja on käytännön opas työmatkaturvallisuuteen

Sattuuko työpaikallasi paljon työmatkatapaturmia? Et ole yksin. Työmatkojen turvallisuus on puhuttanut jo pitkään. Tarve edistää työmatkaturvallisuutta on tunnistettu monella työpaikalla. Aihe on kuitenkin sen verran vieras, että siitä ei oikein saa mistään kohtaa kiinni. Monella työpaikalla tuskaillaan, mistä aloittaa ja mitä sen jälkeen tehdä.

Liikenneturva ja LähiTapiola tuovat ratkaisuksi käytännöllisen oppaan, jonka nimi on kaikessa yksinkertaisuudessaan Työmatkaliikenteen työkirja. Täytettävien kysymyslaatikoiden ja esimerkkien avulla työkirja auttaa tunnistamaan työmatkojen keskeiset kehityskohteet, asettamaan tavoitteet

ja suunnittelemaan toimenpiteet. Työkirjan tarjoamaa järjestystä ei tarvitse noudattaa orjallisesti vaan kirjaa voi selata, täyttää ja palata takaisin työpaikan tarpeiden mukaan.

Miten meillä menee?

Aluksi on hyvä kartoittaa työmatkaturvallisuuden nykytila: miten henkilöstö kulkee työmatkat, minkälaisia työmatkatapaturmia sattuu, mitkä ovat keskeiset riskit ja mitä niille tehdään?

Nykytilan kartoittamisessa voidaan käyttää apuna henkilöstökyselyä, vakuutusyhtiödataa ja itsearviointityökalua, joka

on myös Liikenneturvan ja LähiTapiolan kehittämä. Itsearvioinnissa työmatkaturvallisuuden neljä osa-aluetta ovat johdatus ja henkilöstön osallistuminen, suunnittelu ja toiminta, yhteistyö ja jatkuva kehittäminen. Näiden avulla hahmottaa, mitä kaikkea työmatkaturvallisuuteen kuuluu.

Työnantajan vastuut ja velvollisuudet on laitettava kuntoon heti aluksi ja kun myös henkilöstö on mukana työssä, työmatkaturvallisuudesta tulee koko työyhteisön yhteinen asia.

Ihmiset eivät muuta asenteitaan hetkessä, vaan he tarvitsevat muistuttamista ja kannustusta turvalliseen toimintaan. Työn tulee siksi olla pitkäjänteistä ja säännöllistä.

Tavoitteet ja mittarit meille sopiviksi

Kokonaiskuvan hahmottamisen jälkeen muodostetaan tavoitteet. Niissä olisi hyvä huomioida ainakin työpaikan toimintaympäristö, riskien arvioinnin tulokset ja työntekijöiden kokemukset. Tavoitteiden tulee olla mitattavia, jotta työn laatua ja vaikuttavuutta pystytään seuraamaan. Mittari on usein mahdollista sisällyttää tavoitteeseen ja työkirja antaa

tästä useita esimerkkejä. Tuloksellinen toiminta edellyttää, että koko henkilöstö on tietoinen tavoitteista ja sitoutunut noudattamaan yhteisesti sovittuja periaatteita.

Käytännön toimenpiteet vuosisuunnitelmaan

Kun tavoitteet on määritelty, valitaan toimenpiteet, joiden avulla tavoitteisiin pyritään. Tärkeää on pohtia, kuinka liikenneturvallisuus saadaan juurrutettua osaksi työpaikan rakenteita ja käytäntöjä. Työntekijöillä on oltava keinot tunnistaa liikkumiseen liittyviä riskejä sekä omata motivaatiota toimia turvallisesti. Näin liikenneturvallisista toimintatavoista tulee osa työpaikan turvallisuuskulttuurin ja sosiaalisen normin: näin meillä toimitaan. Toimenpiteet valitaan asetettujen tavoitteiden ja käytössä olevien resurssien mukaan.

Työkirja antaa esimerkkejä työmatkaliikenneturvallisuuden teemoista vuosikelloon sijoitettuna ja myös erilaisista toimintamalleista. Työpaikka voi poimia niistä omiin tavoitteisiinsa sopivimmat vaihtoehdot. Teemoja voidaan vaihdella vuosittain. Myös erilaisia yhteistyökumppaneita kannattaa pyytää mukaan, kaikkea ei tarvitse keksiä itse.

Työn edetessä on tavallista, että työpaikalla todetaan tarve linjata yhteisesti työliikkumiseen liittyvistä asioista. Työliikkumisen pelisäännöt ovat yksi ratkaisu. Työkirjassa on esimerkkejä Liikenneturvan pelisäännöistä sekä lista asioista, joista työpaikalla olisi hyvä yhteisesti sopia.

Tehty on tärkeämpää kuin täydellisyys ja pienetkin teot vievät kohti turvallisempaa työmatkaliikkumista. Vietä hetki työkirjan parissa ja mieti, miten työpaikkasi voisi sitä hyödyntää. Turvallisesta työliikkumisesta hyötyy koko työyhteisö. ■

Työkirja julkaistaan 15.2.2024 webinaarissa, johon voit ilmoittautua osoitteessa [Liikenneturva.fi/taklaataturmat](https://liikenneturva.fi/taklaataturmat). Webinaarin jälkeen löydät työkirjan osoitteesta [Liikenneturva.fi/tyokirja](https://liikenneturva.fi/tyokirja).

Rakentajien yksilöllinen tule-terveyden edistäminen liikehallintamittauksilla ja ergonomiariihillä

Tuki- ja liikuntaelinsairaudet (tule-sairaudet) ovat rakennustyöntekijöillä merkittävin sairauspoissaolojen ja ennenaikaisen työkyvyttömyyden aiheuttaja. Rakennusalan yrityksissä jopa 75 % ennenaikaisista työkyvyttömyyseläkkeistä voi johtua tule-sairauksista. Kaksivuotisessa terveyttä ja työergonomiaa edistävässä hankkeessa Skanskalla käytettiin FMS-liikehallintatestauksia sekä ergonomiariihi-keskustelutekniikkaa. Työntekijöille yksilöllisesti räätälöidyt ohjeet ja valmentavat keskustelut koettiin vaikuttavina.

Työergonomiaa kehittämällä vähennetään tuki- ja liikuntaelimistöön kohdistuvia työtaturmia ja rasitusperäisiä sairauksia. Rakennustyön kuormitusta voidaan vähentää muun muassa työn suunnittelulla sekä työtä keventävillä keinoilla, kuten erilaisilla apuvälineillä tai ulkoisilla tukirangoilla. Rakentajan oma osaaminen, kyky ja halu ylläpitää tuki- ja liikuntaelimistön terveyttä ja työkykyä on tärkeä osa ammattitaitoa.

FMS-hankkeessa tavoitettiin lähes kaikki Skanskan talonrakennus- ja infratyömaat alkuinfolla, henkilökohtaisilla mittauksilla sekä yhteenvetotilaisuuksissa, joissa käytettiin ergonomiariihi-keskustelutekniikkaa.

Yksilölliset Functional Movement Screening (FMS) -liikehallintatestaukset

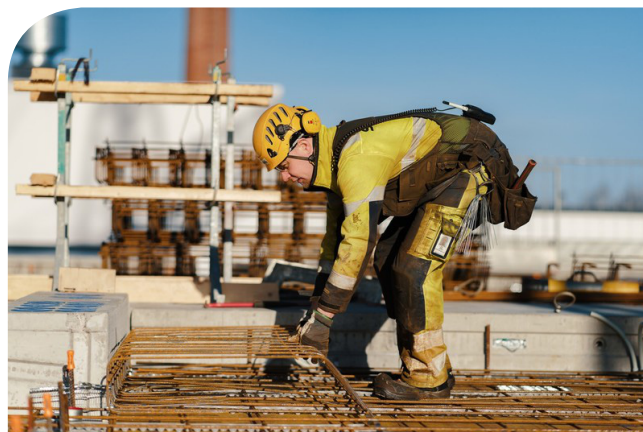
Rakennustyössä kannatellaan paljon työvälineitä, koneita ja materiaaleja sekä nostetaan käsin. Työ kuormittaa toistuvilla työasannoilla. Kivut, jäykkyydet ja kehon puolierot voivat tulla yksilöllisesti esiin tavoiksi muodostuneissa liikemalleissa. Näitä liikemalleja lähdettiin kartoittamaan rakennustyöntekijöiltä.

Ennen FMS-liikehallintatestauksia työmaat saivat lyhyen alkuinfon, jonka jälkeen jokainen työntekijä testattiin yksilöllisesti. Puolen tunnin aikana käytiin läpi seitsemän liikemalleja arvioivaa liikettä, joista kirjattiin mahdolliset kivut, epäsymmetriat ja fyysiset hankaluudet. Testatulle annettiin lisäksi palaute sekä ohjeet ja suositukset toiminnalliseen harjoitteluun.

Rakennustyöhön liittyvää kyvykkyyttä mitattiin seuraavilla liikkeillä:

Perusliike	Perusliikkeen merkitys rakentajalle
1. Kyky	Nostaminen
2. Aidan yli astuminen	Portaissa ja tasoeroissa liikkuminen
3. Askelkyky	Kehonhallinta, tasapaino
4. Hartiarenkaan liikkuvuus	Ylöspäin tehtävä työ
5. Aktiivinen suoran jalan nosto	Takaketjun hallinta ja kireys
6. Liikkuvuutta arvioiva punnerrusliike	Keskivartalon hallinta
7. Kiertoa arvioiva liike	Keskivartalon hallinta

Taulukko. Liikemalleja arvioivat mittausliikettä

Raudoitustyö edellyttää kyvyssä työskentelyä.

Mittaukseen osallistuminen ei vaatinut etukäteisharjoittelua. Osallistuja toi mukanaan aiemmin täyttämänsä työn fyysisen kuormittavuus -kyselyn. Työfysioterapeutin ohjaamat liikkeet tehtiin työvaatteet päällä. Liikkeiden aikana käydään mm. vatsallaan, kyvyssä ja selällään. Testissä ei varsinaisesti tullut hiki eli suihkuvalmiutta ei edellytetty. Kukin liike pisteytettiin ja maksimipistemäärä liikkuvuudelle oli 21. Jos yhteispisteet jäivät alle kriittisen 14 pisteen rajan suositeltiin henkilöä hakeutumaan jatkokonsultaatioon työterveyden ammattihenkilön kanssa. Lääkärille henkilö ohjattiin, jos testin aikana ilmeni kipuja tai lääketieteellisen tutkimuksen tarvetta.

Kirjoittaja pääsi itekin astumaan aidan yli, joka on yksi FMS-liikemallitestausliike.

” Osallistujat saivat testistä työfysioterapeutin henkilökohtaisen palautteen, tietoa mahdollisista riskeistä tuki- ja liikuntaelinoireille, rasitusvammoille ja sairauspoissaoloille.

Ergonomiariihet työmailla

Työmaalla tehtyjen mittausten jälkeen sovittiin myöhemmän ajankohtaan ergonomiariihi -keskustelutilaisuus, jonka kesto on yksi tunti. Mukaan kutsuttiin mittauksia tehnyt työfysioterapeutti, työmaan vastaava mestari, työpäällikkö ja alueen H&S asiantuntija. Keskustelutilaisuudessa käytiin läpi mittausten yleisiä havaintoja ja keskusteltiin pienryhmissä. Osallistujat pohtivat lyhyen alustuksen jälkeen konkreettisissa tehtävissä, miten asioita voi ottaa puheeksi ja miten yksilö, työnjohto ja työyhteisö voivat toimia ja ratkaista ergonomiaan liittyviä kysymyksiä. Aiheina olivat:

- Kahden rakennustyöntekijän – toinen olkapää- ja toinen polvioireinen – tilanteen puiminen. Kenen kanssa asioista voi puhua, miten asioita voidaan lähteä ratkaisemaan työmaalla.
- Nuoremman henkilön työkuunto liittyen elintapoihin. Miten niihin voi työyhteisössä reagoida? Miten voi tukea yksilöä? Millaisia esteitä voi ilmaantua?
- Missä tehtävissä voidaan käyttää ulkoisia tukirankoja (mm. Hilti eksoskeleton, Meditas Liftsuit)?

Pienryhmäkeskustelujen jälkeen tehtiin keskusteluyhteenvetot ja kirjattiin mahdollisia toimenpide-ehdotuksia. Ehdotukset luokiteltiin kahteen ryhmään: voidaanko asiaan vaikuttaa heti työmaalla vai onko asia tarpeen viedä eteenpäin työsuojelutoimikuntaan tai alueyksikön johtoryhmään.

Hanke koettiin vaikuttavaksi

– On mukava nähdä tuttuja ihmisiä ja mittausten ohessa jutella kuulumiset. Työmaalla käydessä on aina mahdollista oppia tehtävästä työstä jotain – se on aina rikkaus, kertoo Terveystalon työfysioterapeutti Päivi Kinnunen. Hän toteutti valtaosan hankkeen mittauksista.

– Riihissä mieltä lämmitti ryhmien hyvä ja vilkas keskustelu annettujen esimerkkien ympärillä, jäi tunne, että nämä keskustelut olivat tarpeellisia.

FMS-mittauksissa kävi yli 400 skanskalaista rakentajaa vuosien 2022 ja 2023 aikana. Liikkeiden epäsymmetrioiden eli

puolierojen varhainen löytäminen on tärkeää, koska niiden on todettu korreloivan myöhempien polvien, olkapään, nilkan ja lonkan oieriskien kanssa. Lisäksi kivut ja häiritteijät heikentävät työssä ja vapaa-ajalla suoriutumista sekä palautumista ja unen laatua. Hankkeessa nousi esiin, että rakennustyön rasitusta koettiin paljon tai erittäin paljon alaraajoissa sekä selässä. Vaikka työhön sisältyy taukoja, tauko- ja vastaliikkeitä ei muisteta arjessa tehdä.

Osallistujat saivat testistä työfysioterapeutin henkilökohtaisen palautteen, tietoa mahdollisista riskeistä tuki- ja liikuntaelinoireille, rasitusvammoille ja sairauspoissaoloille. Henkilökohtainen neuvonta auttaa kohdentamaan korjaavaa ja ohjaavaa harjoittelua liikemallien parantamiseksi. Lisätukea tarvitsevat työntekijät ohjattiin työterveyshuollon asiantuntijoiden tapaamisiin. Yksilökohtaiset tulokset ovat luottamuksellista terveystietoa ja palaute niistä annettiin vain henkilölle itselleen. Henkilökohtainen ja nopea palaute koettiin vaikuttavaksi. Joissain alueyksiköissä sovittiin mittausten uusinnasta sopivan harjoitusjakson jälkeen.

Hankkeen aikana työmailla järjestettiin 23 ergonomiariihettä, joissa edistettiin matalan kynnyksen puheeksiottoa ergonomianäkökohdista, keskustelua erilaisista apuvälineistä sekä ulkoisten tukirankojen käyttömahdollisuuksista eri töissä. Keskusteluissa puitiin esimerkiksi työparityöskentelyn lisäämistä, työmaatreenien käyttöä sekä alaraajojen kuormittumisen vähentämistä työmaalogistiikan ja kulkureittien suunnittelulla.

Hanke on jatkumoa Skanskassa aiemmin tehtyihin päätöksiin työn fyysisen kuormituksen vähentämiseksi. Tällaisia päätöksiä ovat mm. käsin tehtävää nostamista ja kantamista vähentävät logistiset ratkaisut, kuten työmaiden materiaalien täsmätoimitukset ja siirtoapuvälineiden käyttö, kapeampien väliseinälevyjen käyttö, työmaa-aikaisen hissin käyttöönotto kolmannesta kerroksesta ylöspäin sekä ulkoisten tukirankojen hyödyntämismahdollisuus kädet koholla työskentelyä edellyttävissä töissä.

Hanke suunniteltiin ja toteutettiin yhdessä Terveystalon ja eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen kanssa. ■

Ole ylioptimistinen tavoitteiden kanssa, mutta muista Summersin sääntö!

Jos haluat jouluksi saunaan, aloita kuukauden pituinen saunaremontti jo syyskuussa. Työn arvioitu kesto kannattaa kertoa kolmella ja kustannukset ainakin kahdella.

Työ vaatii aikansa ja yleensä valmistuminen kestää pidempään kuin mitä ajattelemme.

Ylioptimismia työn nopeasta valmistumisesta ja alhaisista kustannuksista kutsutaan suunnitteluerheeksi. Sääntömuotoon kirjoitettuna suunnitteluerheen huomiointi kuuluu seuraavasti: Jos haluat jouluksi saunaan, aloita kuukauden pituinen saunaremontti jo syyskuussa. Työn arvioitu kesto kannattaa kertoa kolmella ja kustannukset ainakin kahdella.

Ylioptimistisuuden tai optimistisuusharhan vastakohta ei ole pessimismi vaan realismi eli asioiden todellisen tilan ja luonteen hahmottaminen. Suunnitteluerhe on optimistisuusharhan eräs alalaji, ja voi johtaa varsin harmillisiin seurauksiin. Tästä huolimatta ylioptimistisuudesta on tutkimusten mukaan hyötyä, kun haluamme saada jotakin aikaiseksi.

Suunnitteluerhe aiheuttaa vaaraa työn turvallisuudelle ainakin kahdella tavalla. Ensimmäinen on resurssien eli ajan ja rahan loppuminen kesken työn. Työn viimeiset vaiheet joudutaan toteuttamaan säästämällä kaikesta mahdollisuuksien mukaan ja ajalla, jota ei oikeastaan enää ole. Toinen salakavalampi vaikuttaja on työhön varattujen voimavarojen muun muassa työvireen väärä kohdistuminen (400 metrin lähtö ja

vauhdinpito johtavat ongelmiin, jos kisata matkaa onkin 1500 metriä). Näiden kahden tekijän yhteisvaikutus on se, että työn loppuvaiheessa ei ole enää rahaa, aikaa eikä voimia saattaa työtä päätökseen.

Tässä asetelmassa kuka tahansa meistä on alttiina mille tahansa haitalliselle seuraamukselle. Valittavana ovat esimerkiksi loppuun palaminen valtaisan ylityömäärän vuoksi, oman arvon tunteen aleneminen epäonnistumisen vuoksi, tapaturman sattuminen liiallisen väsymyksen vietyä huomiokyvyn tai fyysinen ylikuormittuminen, kun karkaavia tavoitteita koetetaan saada kiinni pidentämällä päivää ja lyhentämällä taukoja. On laiha lohtu, ettei syntyvien ongelmien taustalla ole osaamattomuus, taitamattomuus tai saamattomuus vaan se, että teimme ylioptimistisen arvion asioiden etenemisestä.

Asian toinen puoli on se, että optimistisuuden harha on hyvällä tavalla asioita eteenpäin ajava voima. Hyvä kooste ylioptimistisuuden tämän hetken tutkimuksesta on neurotieteilijä Tali Sharotin kirja; The Optimism Bias: A Tour of the Irrationally Positive Brain. Hän on itse tutkinut ylioptimismia aivojen aktivoitumisen ja ajattelun näkökulmasta. Sharotin viitteellisiä tutkimustuloksia on muun muassa se, että

Ylioptimistisuuden tai
optimistisuusharhan vastakohta
ei ole pessimismi vaan realismi
eli asioiden todellisen tilan
ja luonteen hahmottaminen.
Suunnitteluerhe on
optimistisuusharhan eräs alalaji,
ja voi johtaa varsin harmillisiin
seurauksiin. Tästä huolimatta
ylioptimistisuudesta on
tutkimusten mukaan hyötyä, kun
haluamme saada jotakin aikaiseksi.

aivot palkitsevat ylioptimistisen ajatuksen eli tämä on osin kovakoodattu aivoihimme.

Tutkimustieto viittaa vahvasti siihen, että positiivinen asenne tekemiseen eli osaltaan esimerkiksi käsitteet työtyytyväisyys ja työn imu, liittyvät optimismin harhaan. Ylioptimismiin taipuvalaiset ihmiset pärjäävät keskimäärin paremmin työelämässä, heidän tulotasonsa on korkeampi ja he pitävät normaalissa arjessa terveydestään paremmin huolta. Tämä, kunhan eivät rysäytä itseään (ja mahdollisesti muuta työyhteisöä) suunnitteluerheen ikeeseen. Ylioptimismi on työyhteisön näkökulmasta optimointiongelma ja sen hallinta tärkeä osa työn johtamista. Jos asia on sinulle uusi, opettele Summersin sääntö.

Larry Summers on maineikas yhdysvaltalainen ekonomisti, joka toimi muun muassa valtiovarainministerinä Clintonin hallinnossa. Hän esitti omintakeisen ajatuksen siitä, miten työn imu saadaan yhdistettyä työelämän realismin kanssa. Johtaessaan työtä, Summers kysyi tekijältä tai työn suorittavalta tiimiltä arviota jonkin tehtävän kestosta. Työn todellista kestoa arvioidessaan hän kaksinkertaisti työntekijän oman aika-arvion ja siirsi sen seuraavaan aikayksikköön. Kun työntekijä ilmoitti työn vaatiman ajan yhdeksi päiväksi, Summers allakoi tehtävän kestoksi kaksi viikkoa. Täysin vakavissaan Summers ei sääntöään esittänyt, mutta asiana tämä on sitäkin tärkeämpi!

harmi ja asian todellinen merkittävyys voivat olla eripari. Sidneyn oopperatalo, eräs 1900-luvun arkkitehtuurin mestariteos, on tuttu lähes meille kaikille. Sharot käyttää sen rakennustyötä esimerkkinä suunnitteluerheestä. Työn kustannukset yli kymmenkertaistuivat suunnitellusta 7 miljoonasta Australian dollarista yli 102 miljoonaan ja neljän vuoden urakka venyi kaikkineen 14 vuodeksi. Rakennuksen arkkitehti Jørn Utzon (erään tulkinnan mukaan) saikin potkut kesken rakentamisen. Utzonin työhön liittyvä suunnitteluerhe muuttuu vähäiseksi, kun hanketta vertaa Antoni Gaudin piirtämän Sagrada Familian rakentamiseen. Tämä Barcelonassa sijaitseva kirkko on vihdoin valmistumassa yli 140 vuotta rakennustöiden aloittamisen jälkeen. Yhtä lailla Sidneyn oopperatalon kanssa rakennus on arkkitehtuuriltaan vertaansa vailla ja sitä käy ihailemassa yli 5 miljoonaa matkailijaa vuodessa.

Mikä on varmaa, olemme ylioptimistisia tulevaisuudessakin ja aloittamamme upealta vaikuttanut hanke tulee muuttumaan viivästysten värittämäksi tuskaiseksi kituuttamiseksi jatkossakin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö tehty ja edessä oleva työ olisi tärkeää ja merkityksellistä. Jos hankkeen tilaaja ja sen mahdollistanut ylempi johto on tutustunut ylioptimisimia koskevaan tutkimukseen, muun muassa Tali Sharotin havaintoihin ja sisäistänyt Summersin ajatukset, löytyy hankkeelle tarvittava tuki ja resurssit, kun niiden todellinen tarve alkaa.

Viivästyminen ja kustannusten nousu sekä niiden tuoma

Lähdeviitteet kirjoittajalta. ■

Finnsafe ry:n sääntömääräinen tilikokous 2024

Aika: torstaina 11.4.2024 klo 10.10 alkaen

Paikka: Finnsafe ry:n varastotoimisto, Purpuripolku 7–9 E, Helsinki ja Teams

Varaa ajankohta kalenteriisi jo nyt!

Kokousaineisto julkaistaan nähtäville maaliskuun loppuun mennessä extranetissa.

Ennen tilikokousta pidetään klo 9.00–9.55 Finnsafe ry:n Työpaikan hyvät käytännöt -webinaari aiheesta ”Häirintään puuttuminen on johtamisen mittari”. Ilmoittaudu webinaariin viimeistään 8.4.2024.

Kahvitarjoilun vuoksi pyydämme toimistolle tulevilta etukäteisilmoittautumista viimeistään 8.4.2024 sähköpostitse toimisto@finnsafe.net tai puhelimitse 09 507 1410. Kokouskahvit tarjotaan Finnsafe ry:n varastotoimistolla ennen webinaarin alkua klo 8.30 alkaen.

Tilikokoukseen on mahdollista osallistua myös etänä. Jos haluat osallistua etänä, ilmoita siitä sähköpostitse toimisto@finnsafe.net viimeistään 8.4.2024. Kaikille ilmoittautuneille lähetetään osallistumislinkki ennen kokousta.

TERVETULOA!

Finnsafe ry Hallitus

Finnsafe ry:n Työpaikan hyvät käytännöt -webinaari: Häirintään puuttuminen on johtamisen mittari

Aika: torstaina 11.4.2024 klo 9.00–9.55

Paikka: Teams (osallistumislinkki jaetaan ilmoittautuneille ilmoittautumisajan päätyttyä)

Puhujana: Markus Lustig (turvallisuusjohtamisen YAMK, MBA, HHJ)

Tutustu ohjelmaan ja ilmoittaudu webinaariin viimeistään 8.4.2024.

TERVETULOA!

Finnsafe ry:n hallitus

HUOM!

Finnsafe ry:n sääntömääräinen tilikokous pidetään webinaarin jälkeen 11.4.2024 klo 10.10 alkaen. Kokouskahvit on tarjolla ennen webinaaria klo 8.30 alkaen yhdistyksen varastotoimistolla Purpuripolku 7–9 E, Helsinki.

Kuva: Pixabay

Varaa jo kalenteriisi:

FINNSAFE RY KOULUTUSPÄIVÄT

20.–21.11.2024, Tampere-talo

Sponsorit:

Sievin Jalkine Oy www.sievi.com/fi

Sievi on Pohjois-Euroopan suurin jalkinevalmistaja. Sievi-merkki kertoo parempien jalkineiden kehittämisestä, käyttömukavuudesta sekä uusimman teknologian sekä parhaiden materiaalien soveltamisesta.

Vandernet Safety www.vandernet.com

Vandernet Safety – työturvallisuuden asiantuntija tuo maahan henkilönsuojaimia suoraan alkuperäisvalmistajilta sekä järjestää putoamissuojainkoulutuksia, riskienarviointeja ja kartoituksia.